

Udlændinge- og Integrationsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Sendt elektronisk til uim@uim.dk, jahb@uim.dk og shn@uim.dk

Dataetisk Råds høringssvar vedr. forslag til lov om ændring af udlændingeloven, lov om Det Centrale Personregister og forskellige andre love

Dataetisk Råd takker for høring over udkast til forslag til lov om ændring af udlændingeloven, lov om Det Centrale Personregister og forskellige andre love (Afskæring af udlændinge, som opholder sig ulovligt i Danmark, fra offentlige tilbud m.v.).

Rådet rådgiver regeringen og Folketinget om dataetiske problemstillinger knyttet til spørgsmålet om, hvordan anvendelse af ny teknologi kan ske med udgangspunkt i borgernes rettigheder, retssikkerhed og grundlæggende samfundsmæssige værdier.

Dataetisk Råd har i dette tilfælde valgt at afgive et høringssvar, fordi rådet finder, at dele af lovforslaget rejser væsentlige dataetiske spørgsmål vedrørende registrering af oplysninger om opholdsstatus i CPR.

Rådets bemærkninger koncentrerer sig primært om to centrale dataetiske problemstillinger. For det første rejser lovforslagets udvidelse af CPR med følsomme oplysninger om opholdsstatus spørgsmål om privatliv, da alle offentlige myndigheder med CPR-adgang efter rådets forståelse vil kunne tilgå disse oplysninger uanset om sådanne oplysninger er nødvendige for deres sagsbehandling. For det andet kan den systematiske registrering af opholdsstatus potentielt skabe en kategorisering mellem borgere, der rejser dataetiske spørgsmål i forhold til lighed og værdighed, som ikke ses at være vurderet nærmere.

1 Registrering af opholdsstatus i CPR

Lovforslagets § 2 indebærer, at oplysninger om udlændinges opholdsstatus fremover skal registreres i CPR som en del af oplysningerne om adresseforhold. Rådet bemærker, at dette repræsenterer en udvidelse af CPR's dataindhold med oplysninger af følsom karakter.

Rådet noterer, at formålet med registreringen er at gøre det lettere for myndigheder at identificere personer med ulovligt ophold med henblik på at afskære dem fra offentlige tilbud.

Rådet bemærker hertil, at lovforslaget ikke ses at differentiere adgangen til de nye oplysninger om opholdsstatus fra adgangen til øvrige oplysninger i CPR. Det betyder efter rådets forståelse, at ansatte i alle offentlige myndigheder med CPR-adgang vil kunne tilgå

(og måske slet ikke kan undgå at modtage?) oplysninger om udlændinges opholdsstatus, uanset om disse oplysninger er relevante for den ansattes og myndighedens specifikke sagsbehandling.

Lovforslaget indeholder allerede begrænsede adgangsbestemmelser for private uddannelsesinstitutioner, der specificeret får adgang "i det omfang det er nødvendigt til brug for institutionens administration" af de relevante bestemmelser. Dataetisk Råd opfordrer myndighederne til at overveje at etablere en mere generel adgangsbegrænsning til de nye oplysninger om opholdsstatus, således at kun offentlige myndigheder med et reelt og legitimt behov for disse oplysninger i deres sagsbehandling får adgang hertil.

2 Øvrige bemærkninger

Rådet nævner for god ordens skyld i forlængelse heraf på, at en systematisk registrering af opholdsstatus i CPR kan skabe en kategorisering mellem borgere, der uanset den konkrete opholdsstatus kan have negativ betydning for visse gruppers følelse af værdighed og ligebehandling, som rækker ud over den ønskede politiske målsætning om at afskære sådanne personer fra offentlige tilbud. I dataetisk sammenhæng betyder lighed, at behandlingen af data ikke bør diskriminere eller reproducere fordomme. En omfattende og eksplicit registrering af opholdsstatus kan utilsigtet bidrage til at skabe eller forstærke skel mellem forskellige grupper i samfundet.

Rådet generelt anbefaler, at ministerier redegør for de dataetiske konsekvenser af lovforslag. Dataetiske konsekvensanalyser sætter fokus på værdier og principper som blandt andet velfærd og demokrati, værdighed, selvbestemmelse, lighed, gennemsigtighed, sikkerhed og privatliv. Dataetiske konsekvensanalyser vil således hjælpe med til at bringe fordele, ulemper og utilsigtede konsekvenser ved lovforslag frem i lyset og dermed bidrage til, at Folketingets beslutninger tages på et mere kvalificeret grundlag. Dette gælder naturligvis i særlig grad lovforslag, som angår persondata.

Rådet står til rådighed for uddybning og yderligere rådgivning.

På vegne af Dataetisk Råd og med venlig hilsen,

Johan Busse

Formand for Dataetisk Råd